

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Column: koninklijke crisis

Dijkstra, D.

Citation

Dijkstra, D. (2010). Column: koninklijke crisis. *Bestuurskundige Berichten*, 25(1), 34. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211889>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211889>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

COLUMN

door Daniël Dijkstra

Koninklijke crisis

Op Koninginnedag 2009 wordt de rondrit van de Koninklijke familie door Apeldoorn bruut verstoord. Rond 11.50 uur ramt Karst T. in zijn zwarte Suzuki Swift twee afzettingen alvorens hij op een groep toeschouwers inrijdt. Na een slagveld aangericht te hebben komt hij tegen het monument "De Naald" tot stilstand. Voordat Karst T. het bewustzijn verliest weet hij een agent te vertellen dat zijn daad met opzet was gepleegd en dat zijn actie tegen de leden van het Koninklijk Huis was gericht. Uiteindelijk komen bij deze aanslag acht mensen om het leven.

Was deze aanslag op Koninginnedag te voorkomen geweest? Uit het onderzoeksrapport bleek dat de organisatie rondom Koninginnedag weinig tot niets te verwijten viel. Echter, niet iedereen was deze mening toebedeeld.

Een eerste mening kwam tot mij tijdens het Festival der Bestuurskunde in Hilversum. Tijdens een workshop over crisismanagement maakte iemand de opmerking dat het beleid gefaald heeft als er een aanslag wordt gepleegd. Had men namelijk geen steken laten vallen, dan had de aanslag nooit plaats kunnen vinden. Op het eerste gezicht klinkt het logisch, maar inhoudelijk gezien kun je er naar mijn mening weinig mee.

De mening van hoogleraar Dijkstra in het programma Knevel en van den Brink op 4 september 2009 sprak mij dan ook meer aan. Hoogleraar Dijkstra meldde dat men tijdens Koninginnedag 2009 steken heeft laten vallen met betrekking tot het restrisico voor een aanslag. Hiermee doelde hij op het feit dat je het risico op een dergelijke aanslag nooit compleet weg kan nemen, maar dat je de kans op zo'n aanslag wel zo klein mogelijk kan maken. Volgens hoogleraar Dijkstra had de kans op een aanslag verminderd kunnen worden door te werken met meerdere veiligheidsringen. Op Koninginnedag 2009 werd gewerkt met maar één ring, namelijk twee agenten die de weg naar "De Naald" bewaakten en gesteund werden door enkele hekken. Had men meerdere veiligheidsringen gebruikt, met dus meerdere controlepunten, dan was de kans dat Karst T. in kon rijden op het publiek volgens hoogleraar Dijkstra aanzienlijk kleiner geweest.

Maar als hoogleraar Dijkstra gelijk heeft, waarom zijn de tekortkomingen van de organisatie van Koninginnedag dan niet aan het licht gekomen? Is dit misschien omdat het onderzoek werd gecontroleerd door de overheid, waardoor enkele tekortkomingen bewust achter werden gehouden? Of had men simpelweg het idee dat het restrisico al zo klein mogelijk was gemaakt en dat een eenmansactie als deze nooit te voorkomen zou zijn? Aan mij niet de taak om hier een oordeel over te geven in deze column. Wat ik interessant vind is de reactie op een dergelijke aanslag als net duidelijk is geworden dat er weinig tot niets aan gedaan had kunnen worden.

Voor Koninginnedag 2010 in Middelburg is namelijk besloten de omgeving in vier veiligheidsringen in te delen. De binnenste twee ringen bestaan uit de directe beveiliging van de Koninklijke familie en uit een hekkenring. De ringen drie en vier dienen op verscheidene momenten autovrij gemaakt te worden, zodat het gevaar van auto's in ieder geval tot een minimum wordt beperkt.¹

Maar waarom worden deze maatregelen genomen als blijkt dat de aanslag in Apeldoorn eigenlijk niet voorkomen had kunnen worden? Komt men dan toch terug op de uitslagen van het rapport en ziet men in dat de beveiliging tekort schoot op Koninginnedag 2009? Of is de vraag om een oplossing vanuit de media en het volk zo groot dat de overheid er wel wat aan moet doen, al is het maar om het gevoel van veiligheid onder het volk terug te brengen?

Wat het antwoord op alle vragen in deze column ook moge zijn, de kern van het verhaal is dat crisismanagement een zeer lastige discipline blijft. Binnen deze discipline wordt namelijk te allen tijde gevraagd dat je het onvoorspelbare kunt voorspellen en dat je hierdoor de gepaste (preventieve) maatregelen kunt treffen. Lukt dit niet en vinden er calamiteiten plaats, dan is het meteen zaak om het gevoel van veiligheid weer terug te brengen, zonder zelf al te veel gezichtsverlies te leiden. Gezichtsverlies van een veiligheidsinstantie draagt immers ook bij aan een gevoel van onveiligheid bij het volk. Omdat je dient te balanceren tussen allerlei moeilijke zaken is crisismanagement in mijn ogen zo'n ontzettend interessante discipline.

¹ Gemeente Middelburg, <http://www.middelburg.nl/web/Actueel/Maatregelen-Koninginnedag.htm>, bezocht op 22 februari 2010

De week van ... Daniël Rodenburg

Daniel Rodenburg is een eerstejaars student bestuurskunde die vorig jaar enthousiast werd voor de studie na het lopen van de bestuurskunde tweedaagse, georganiseerd door de B.I.L. Intussen heeft Daniel zich helemaal gestort in de studentenwereld van Leiden. Naast zijn studie bestuurskunde is Daniel actief bij de B.I.L. en lid van studentenvereniging L.V.V.S. Augustinus. Wij van de Bestuurskundige Berichten mochten een week meelopen.

Daniël Rodenburg

Maandag

De week start op maandag om elf uur. Een college Inleiding Recht, een vak dat me erg boeit. Nu ik een half jaar studeer ben ik redelijk gewend aan het volgen van colleges. In de pauze een kopje koffie en dan is het goed vol te houden. Na dit college stond er om 13.00 uur een vergadering op de agenda van de Introductie commissie waar ik in zit. De bestuurskunde tweedaagse is op donderdag en vrijdag, dus deze vergadering is bedoeld om de laatste puntjes op de i te zetten. Vorig jaar heb ik zelf veel profijt gehad van de bestuurskunde tweedaagse en daarom vind ik het erg leuk om mij nu in te zetten voor scholieren die twijfelen over de studie bestuurskunde in Leiden.

Na deze vergadering komt het zwaarste deel van mijn dag. Ik ben namelijk ook nog druk bezig met het verhuizen van mijn spullen. Na het eerste half jaar van mijn studentenleven doorgebracht te hebben op de pelikaanhof verhuis ik nu naar Vliet 11. Ik sluit de maandagavond af met mijn cordial van Augustinus. We gaan lekker eten op Augustinus en daarna gaan we nog naar een borrel. De week is weer begonnen.

Dinsdag

Vandaag staat vooral in het teken van verhuizen. Gelukkig heb ik op Augustinus een hoop mensen leren kennen en een aantal vrienden helpen mij vandaag met de verhuizing. Ik ben de hele dag bezig met verhuizen en ik rij ook nog vijftig kilometer verkeer, waardoor ik pas 's avonds thuis ben. Na het eten moet ik ook nog even tijd vrijmaken om aan mijn studie te zitten. Papers moeten namelijk ondanks de drukte gewoon geschreven worden.

"Uiteindelijk werd de tweedaagse, tevens mijn week, afgesloten met een spetterend B.I.L. feest in de Harmonie."

Woensdag

Vandaag eindelijk een wat rustigere dag. Uitgeslapen ga ik naar mijn college van Economie. Bij mijn studie heb ik een hoop leuke mensen leren kennen, zeker ook door mijn betrokkenheid bij de B.I.L., waardoor naar college gaan altijd gezellig is. Na afloop van het college loop ik nog even de B.I.L. kamer in om een kopje koffie te drinken en dan

ga ik naar huis. Op vliet 11 heb ik mijn eerste avondje, het is erg gezellig en omdat ik vanaf deze week ook nog actief wordt bij een gezelschap van Augustinus wordt het een lange avond.

Donderdag

Om acht uur gaat mijn wekker alweer af. Ik kan dat ding nog steeds niet zien als een kameraad van mij. Snel moet ik naar FSW fietsen om wat dingen klaar te zetten voor de tweedaagse, want vandaag is het zover. Rond een uurtje of 10 komen de eerste scholieren. Na een korte inleiding en een introductiecollege van dhr. Kerkhoff gaan wij naar Den Haag voor een rondleiding door het ministerie van Buitenlandse zaken. Na het inhoudelijke gedeelte van de dag begon om 17.00 uur het minder inhoudelijke deel. Allereerst werd er geborrelt op de common room en 's avonds gingen we pannenkoeken eten en hielden we een kroegtocht door Leiden. Ik vond het leuk om te zien dat de scholieren naarmate ze elkaar beter leerden kennen steeds lossers kwamen.

Vrijdag

Om negen uur moesten we alweer verzamelen op het gemeentehuis waar wij als commissie met zes raadsleden hadden afgesproken om een raadsvergadering te simuleren. Uiteindelijk werd de tweedaagse, tevens mijn week, afgesloten met een spetterend B.I.L. feest in de Harmonie. Ik heb nu een aantal feestjes van de B.I.L. meegemaakt en ik moet zeggen, nergens zijn zulke gezellige feestjes! Uiteindelijk lag ik half vijf op bed. Mijn studieweekje zat er weer op en ik was toe aan het weekend. ■